

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ

Протягом усього періоду існування на факультеті не переривається багаторічна традиція участі студентів під керівництвом викладачів у науково-дослідній роботі. Фундамент цієї традиції заклали перший викладач історії і географії Полтавського учительського інституту М.М. Тарасов, а згодом – відомі професори-історики Д. І. Багалій, І. Ф. Рибаків (перший декан тодішнього історико-філологічного факультету), О. М. Васильєва, Н. Ю. Мірза-Авакянц та інші.

У середині 20-х років в інституті здобував освіту майбутній директор інституту історії АН України О. К. Касименко. У довоєнні та повоєнні роки тут працювали випускники вузу доценти П. І. Шебітченко, С. О. Данішев, М. І. Малич. Уславили інститут його випускники, учителі історії, Герої Радянського Союзу А. І. Дробаха і П.І. Клепач.

У 1965 році було проведено перший інститутський конкурс на кращу дослідницьку роботу, в якому взяли участь і п'ять студентів-істориків. Переможцем конкурсу з гуманітарних наук став студент II курсу історико-філологічного факультету Л. Семергей.

У 1964-1966 роках практикувалося видання тез доповідей студентських наукових конференцій Полтавського педінституту. У 1966 р. понад 10 студентів-науковців історичного факультету опублікували висновки із своїх перших досліджень у галузі вітчизняної і всесвітньої історії.

Свідченням зростання рівня наукової роботи студентів-істориків у 60-і роки став факт участі членів студентського наукового товариства в кількох всесоюзних і республіканських конференціях. Студент III курсу історичного факультету Ю. Жуков у 1967 р. посів III місце та отримав диплом лауреата Всесоюзної студентської наукової конференції, присвяченої п'ятдесятиріччю Жовтневої революції. На республіканській науково-теоретичній конференції з історії комсомолу (м. Одеса, квітень 1969 р.) студент О. Єрмак зробив повідомлення про підпільно-партизанський рух на Полтавщині в 1941-1943 роках.

У травні 1969 р. в Луганську проходила перша республіканська студентська конференція педвузів України з суспільних наук. Історичний факультет Полтавського педінституту там презентували 4 студенти. Перші місця у різних секціях тоді посіли студенти IV курсу О. Єрмак та М. Якименко, які представили роботи з історії партизанської війни з німецько-фашистськими загарбниками на Полтавщині і Сумщині (науковий керівник професор А. С. Черевань).

У пошуках більш ефективних шляхів залучення студентів до науково-дослідної роботи кафедри історії СРСР і УРСР та всесвітньої історії з початку 70-х років почали організовувати проблемні наукові гуртки. Як правило, гуртківці досліджували проблематику, споріднену з науковими інтересами своїх керівників. Значна частина студентів стала виконувати курсові роботи з використанням архівних матеріалів та педагогічного досвіду вчителів області. У 1972 р. чотири випускники історичного факультету – В. Савельєв, С. Юренко, О. Черній і Б. Мороко вперше успішно захистили дипломні роботи.

Протягом багатьох десятиліть науково-дослідна робота студентів здійснювалася в наукових гуртках при кафедрах. Діяло студентське наукове товариство. Але у 80-х роках в інституті основною ланкою науково-дослідної роботи студентів стало написання ними курсових і дипломних робіт. Усі студенти 3-5 курсів під керівництвом викладачів займаються пошуковою діяльністю у так званих проблемних групах по 6-10 чоловік.

Тематика наукових досліджень студентів актуальна. Вона охоплює

Студентська наукова конференція з нагоди 100-річчя професора А. С. Череваня. У президії учні вченого – професори М. А. Якименко, Г. Т. Капустян, доценти Н. К. Кочерга, О. П. Єрмак. Вересень 2006 р.

ла всі дисципліни, що викладалися на кафедрах, а також постійно пов'язувалася з історичним та географічним краєзнавством. Студенти працювали переважно над дослідженням синтетичного характеру, але немало з них обирали і теми аналітичного напрямку. Десятки студентів, які досліджували теми з історії міст і сіл чи якихось значних подій з історії Полтавщини, опрацьовували не лише опубліковані джерела книгозбірень, а й збирали матеріали в архівах та музеях міста й області.

Студенти історичного факультету брали участь у наукових конференціях, публікували результати своїх наукових досліджень у наукових збірниках та в періодичній пресі. Так, лише в 1992 році, як засвідчує інститутський науковий збірник «Макаренківські читання» (м. Полтава, 1993), надруковано повідомлення таких студентів історичного факультету, як В. Яновський, І. Кундій, А. Гологуз, С. Борківець, В. Клусович та Ю. Шаповал. Щороку на трьох кафедрах історичного факультету студенти публікували по 7-10 наукових праць.

Нині дослідницька робота студентів концентрується навколо проблемних наукових груп. При п'ятьох кафедрах їх налічується 23 з кількістю учасників 297. Окрім того на кафедрі географії та краєзнавства діють 2 наукові гуртки, де працюють 35 студентів. Кожна кафедра є осередком наукової роботи студентів і забезпечує реалізацію пошукових інтересів науковців-початківців.

Апробацію результати досліджень молодих науковців проходять під час виступів на конференціях, метою яких є залучення студентів до науково-практичної діяльності й стимулювання, підтримка наукової діяльності молоді. Серед конференцій, проведення яких стало традицією для факультету – студентська наукова конференція історичного факультету, Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Правозахисний рух: історія та сучасність», Полтавські студентські наукові читання із всесвітньої історії.

Так, 26 квітня 1998 року 14 студентів зробили повідомлення з актуальних проблем історії краю на Першій науковій студентській конференції історичного факультету, присвяченій 825-річчю міста Полтави. Відтоді на факультеті було проведено 17 таких конференцій, у матеріалах яких щороку публікують результати своїх наукових досліджень понад 70 молодих науковців.

Хороший почин на факультеті зробила кафедра правознавства, яка організувала проведення в 2008-2014 рр. щорічної Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». До збірників матеріалів конференцій увійшли публікації, які відображають погляд студентства на проблемні питання історії правозахисного руху та реалій сучасності щодо реалізації прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Значним здобутком в галузі організації студентської науково-дослідницької роботи стало проведення у березні 2014 року, до 100-ліття Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка кафедрою всесвітньої історії та методики викладання історії Перших Полтавських студентських наукових читань із всесвітньої історії за участю студентів і магістрантів ПНПУ імені В.Г. Короленка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка та Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Всього в роботі цього форуму взяли участь 55 осіб.

Студенти і магістранти історичного факультету також гідно представляють Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка на Всеукраїнських конкурсах і олімпіадах.

Так, у 1992 р. студент В. Клусович на республіканській олімпіаді з історії у Київському педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова в індивідуальному змаганні посів II місце. Там же на олімпіаді в 1996 р. студенти В. Дудка і Л. Подошвелева отримали відповідно дипломи I та II ступеня.

На високому організаційному і науковому рівні пройшла олімпіада на історичному факультеті у 1997 році. Її призерами

в інституті стали студенти О. Гресь, О. Коваленко, Ю. Рожко і О. Ященко, а студенти О. Коваленко, Ю. Рожко та О. Ященко на Всеукраїнській олімпіаді з історії у Волинському університеті (Луцьк) посіли II загальнокомандне місце.

У 1998 році студент I курсу Д. Каплін посів I місце на VI Всеукраїнській студентській олімпіаді з історії України. На Міжнародній студентській науковій конференції «Історія очима молодих дослідників» була високо оцінена доповідь студентки II курсу Т. Нагорної.

У 2000 році студенти IV курсу О. Лахно та V курсу Р. Марченко взяли участь у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади з історії та методики її викладання (м. Луганськ, квітень 2000 р.). Серед 66 учасників О. Лахно посів 6 місце, а Р. Марченко – 7 місце. Успіхи цих молодих дослідників були відзначені в «Українському історичному журналі»(2000. – №4. – С. 158). 6 місце завоювала студентка М. Богданова на Всеукраїнській студентській олімпіаді з географії та методики її викладання (м. Луцьк, квітень 2000 р.).

На Міжнародній студентській науковій конференції «Велика Вітчизняна війна очима молодих дослідників» (м. Донецьк, жовтень 2000 р.) за найкращу доповідь на тему «Діяльність партизанського загону ім. С. Будьонного на Полтавщині» була відзначена Т. Нагорна.

У 2001 році студент V курсу О.П. Лахно посів на Всеукраїнській студентській олімпіаді з історії в місті Луганську II місце, а студентка IV курсу Л. В. Кнюпа – 7 місце. На Міжнародній студентській конференції з історії народної освіти (м. Київ) студентка V курсу Н.М. Онищенко зайняла II місце. Студентка III курсу Т.В. Нагорна на Міжнародній студентській науковій конференції «Україна в системі міжнародних відносин очима молодих дослідників», що проходила у місті Донецьку 19-20 жовтня отримала диплом переможця у своїй науковій секції. Дана студентка також була відзначена Почесною грамотою виконавчого комітету Полтавської міської ради за зайняте II місце в конкурсі науково-публіцистичних проектів, присвяченому 10-й річниці Незалежності України.

У квітні 2002 року в місті Луцьку на Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності «Географія» команда історичного факультету посіла III командне місце, а студентка О. Сороколат виборола II місце. Студентка V курсу Л. Кнюпа на Всеукраїнській олімпіаді з історії у Кам'янець-Подільську зайняла III місце. На II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Конституційне право» (травень 2002 року) команда історичного факультету серед 130 команд юридичних факультетів зайняла III місце.

Студентка IV курсу Т. В. Нагорна була нагороджена дипломом за I місце у Всеукраїнській студентській науковій конференції «Гуманістичні цінності світових цивілізацій та проблеми сучасного світу», що проходила у м. Кривий Ріг 23-24 квітня 2002 року.

Наукові досягнення та активна громадська робота Т. В. Нагорної були відзначені Почесними грамотами виконавчого комітету Полтавської міської ради (2001 рік) та Полтавської обласної державної адміністрації (2002 рік).

У березні 2003 року команда історичного факультету на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Конституційне право» посіла вже I командне місце, в тому числі студент О. Потапов здобув I особисте місце, О. Кульчій – II і Є. Федоренко – III місце.

У 2004 році студент V курсу І.О. Сердюк на Всеукраїнській олімпіаді з навчальної дисципліни «Методика викладання історії» (квітень 2004 року, місто Переяслав-Хмельницький) вибо-

ров 4 місце. Почесними грамотами оргкомітету Всеукраїнської студентської олімпіади з географії (м. Чернівці, квітень 2004 року) були нагороджені студентка V курсу О.С. Швець та студент IV курсу С. М. Шевчук.

У 2005 році студент II курсу Я. Є. Блоха завоював першість у Всеукраїнському етапі Міжнародного конкурсу з української мови і був нагороджений премією Освітньої фундації Петра Яцика (місто Торонто, Канада). На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Роль профспілок у становленні та розвитку соціальної держави в Україні: погляд молоді» (м. Київ, 21-24 березня 2005 року) диплом I ступеня виборів студент V курсу О. О. Штепа. На Всеукраїнській олімпіаді з географії (22-23 березня 2005 року, м. Чернівці) студент V курсу історичного факультету С. М. Шевчук посів 5 місце.

У 2006 році студент III курсу О. Лук'яненко став переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук з напрямку «Політичні науки». Він же нагороджений дипломом за I місце у номінації «наукове дослідження» Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Новітній інтелект України». Студент IV курсу Я. Блоха та студентка III курсу І. Кругляк стали лауреатами VII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Я. Є. Блоха був нагороджений грамотою Полтавської обласної ради за активну участь в організації місцевого самоврядування та з нагоди Дня студента.

У 2007 році студент IV курсу Я. Блоха зайняв III місце на Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності «Філософія. Релігієзнавство», яка проходила у Національному університеті «Острозька академія». У номінації «Політичні науки» у II турі олімпіади студент IV курсу В. Нагорний отримав спеціальний диплом. Робота студентів IV курсу Я. Є. Блохи та М. С. Ізюмова «Забезпечення законності і правопорядку в територіальній громаді міста Полтави» була відзначена дипломом III ступеня в конкурсі студентських наукових робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад», заснованому Полтавською обласною радою.

У 2008 році на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії імені Ковалевських студент-випускник В. Нагорний за ґрунтовне дослідження в галузі історії України «Юридична природа українсько-московського договору 1654 року: до історіографії проблеми» став переможцем конкурсу, отримав диплом I ступеня і грошову премію. Диплом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії отримав студент V курсу Я. Блоха за дослідження «Соціальна політика гетьмана І.С.Мазепи в 1707-1708 роках у працях істориків україномовної зарубіжної діаспори». Його ж робота «Голодомор 1932-1933. Пам'ять народу» посіла перше місце на Всеукраїнському просвітницько-патріотичному конкурсі «Вчинених дій щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років».

Наукова робота «Проблема підвищення законності і правопорядку в територіальній громаді міста Полтави» студентів V курсу Я. Є. Блохи та М. С. Ізюмова була відзначена дипломом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з юридичних наук (3-4 червня, м. Харків).

Я. Блоха також зайняв перше місце на обласному турі VIII Міжнародного конкурсу з української мови імені П. Яцика.

На творчому турі Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки у травні 2008 року студентка IV курсу Н. П'ятаха

здобула диплом за зайняте третє місце. Наукова робота студентки V курсу І. Кругльак «Актуальні проблеми вивчення Голодомору 1932-1933 років на Полтавщині» отримала перше місце на обласному конкурсі студентських і учнівських робіт з даної проблематики, яку в жовтні 2008 року проводило Управління освіти та науки Полтавської облдержадміністрації.

У 2009 році на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Філософія, Релігієзнавство», яка відбулася 24-26 березня 2009 року в м. Донецьку, команда історичного факультету посіла I командне місце серед 25 вузів, а студент III курсу І. Загребельний – II індивідуальне місце. Магістрантка С. Шульга отримала диплом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії (м. Херсон, квітень 2009 року) за дослідження «Полтавське губернське земство як прогресивний чинник соціально-економічного розвитку Полтавщини».

Робота І. С. Кругльак «Динаміка рівня політичної активності студентської молоді регіону у 2004-2009 рр.» посіла третє місце на щорічному конкурсі студентських наукових робіт під егідою Полтавської обласної ради «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад».

У 2010 році студентка IV курсу В. Морівець отримала диплом I ступеня як переможець у Міжнародному молодіжному конкурсі наукових робіт, який проводився Всеукраїнським благодійним фондом «Україна – Свята Родина» за працю «Полтавська битва і геополітичний вимір сьогодення». Вона ж завоювала заохочувальний диплом на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у місті Херсоні за оригінальність наукового дослідження «Полівасалітетність як засадничий принцип дипломатії Пилипа Орлика».

Грамотою була нагороджена студентка V курсу К. Шабалтій за кращий результат у теоретичному турі Всеукраїнської студентської олімпіади з географії серед педагогічних університетів, що проходила в м. Переяслав-Хмельницький.

Диплом отримав магістрант І. Перенесієнко за перемогу в номінації «Знавець джерелознавства та історіографії» на другому турі олімпіади з історії, що проходила у місті Харкові.

Студентка IV курсу Г. Верменич була нагороджена грамотою за перемогу в II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з культурології в номінації «Знавець історії культури» (м. Вінниця).

У 2011 році студентка V курсу Ю. Безсмертна отримала диплом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у напрямі «Історія» за дослідження «Українські жінки в опозиційному русі 60-х – 80-х років XX століття». Дипломом III ступеня на цьому ж конкурсі було нагороджено студента V курсу Б. Підгорного за роботу «Концентраційні табори у роки Другої світової війни як засіб політики етногеноциду Третього Рейху». Дипломом III ступеня також відзначено у напрямі «Географічні науки» магістрантка М. Титенко.

Дипломів на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у різних номінаціях також удостоїлися студенти О. Сулима, А. Скоряк, магістрантка Т. Лимар. А однією з переможниць на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт на здобуття премії імені Ковальських у галузі українознавства стала студентка V курсу М. Бондаренко.

Студентка К. Пивоварська стала переможцем щорічного літературного конкурсу на здобуття премії ім. М.В. Гоголя (старша вікова група).

У 2012 році студент IV курсу Д. Жмайло став переможцем II туру Всеукраїнської олімпіади з історичних дисциплін у м. Харкові (2-3 квітня 2012 р.) у номінації «Кращий знавець методики викладання історії». Студент II курсу М. Шевчук одержав диплом II ступеня на II турі Всеукраїнської олімпіади «Безпека життєдіяльності» (м. Суми, 26-29 березня 2012 р.). Студентка V курсу Т. Лимар посіла III місце на II турі Всеукраїнської олімпіади з спеціальності «Географія» (м. Київ, 10-13 квітня 2012 р.).

Студентка V курсу М. Максименко отримала диплом за III місце у Міжнародному конкурсі з українознавства для студентів та молодих учених (м. Київ). Тема її роботи «Творча спадщина Василя Верховинця як педагога, етнографа, музикознавця в галузі українознавства».

Студент IV курсу М. Хорольський на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії імені Ковалевських отримав диплом I ступеня. Тема роботи: «Конфлікти та злочини в українському ранньомодерному містечку (за матеріалами лохвицької ратушної книги 1652-1687 років)».

Наукова робота студенток V курсу А. О. Сень та О. С. Сулими «Археологія симулякрів» відзначена дипломом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук з напрямку «Філософські науки».

У 2013 році на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт імені Ковальських студентка II курсу М. Семко отримала диплом III ступеня за роботу «Внесок Василя Григоровича Кричевського у збереження етнографічної спадщини Полтавського краю». Такий же диплом отримала студентка III курсу О. Мусієнко за роботу «Жінка в судових справах Гетьманщини (за матеріалами «Актів Полтавського городового уряду)».

Студенти III курсу Р. Басенко і М. Коваленко отримали диплом на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з охорони і збереження водних ресурсів «До чистих джерел» за дослідження: «Запобігання виникненню екологічної проблеми струмка: теоретичні шукання та практична реалізація (на прикладі струмка у селі Горбанівка, Полтавський район)» та були нагороджені грамотою Міністерства екології України.

У 2013 році наукова робота аспіранта Т. С. Литвина «Голодомор 1932-1933 рр. на Глобинщині та Решетилівщині» була відзначена дипломом I ступеня у групі аспірантських наукових робіт в Конкурсі наукових аспірантських і студентських робіт з тематики Голодомору з нагоди 80 роковин.

Наукова та громадська робота студентів факультету відзначена також і місцевою владою. Так, студенти Я. Блоха (2008), І. Кругляк (2009), О. Свиридюк (2011) стали лауреатами щорічної міської премії імені В.Г. Короленка у номінації для студентської та творчої молоді «За активну участь у громадському та культурному житті міста».

Нині осередком науково-дослідної роботи студентів факультету є студентське наукове товариство, яке входить до складу загальноуніверситетського СНТ та керується у своїй діяльності окремим положенням (голова – Р. Басенко). Метою СНТ є сприяння розвитку культурного, наукового, фізичного та духовного життя краю на основі загальнолюдських та специфічно українських цінностей, вироблених протягом століть історичного розвитку.

Факультет дбає і про гідне поповнення студентства за рахунок талановитої учнівської молоді. Як показує практика, саме учні, які брали участь в олімпіадах та конкурсах МАН, у наступному продовжують дослідницьку роботу у складі членів СНТ. Професори Ю. В. Волошин, Б. В. Год, Р. А. Сітарчук, Л. Л. Бабенко, Л. М. Булава та О. П. Єрмак, Л. М. Булава, доценти П. Я. Гавриш, Т. П. Демиденко, К. Б. Пивоварська, Л. І. Шаповал, А. П. Шебітченко старші викладачі Б. М. Безділько, В. О. Рибачук, беруть активну участь у проведенні обласного туру

учнівських олімпіад з історії, археології, етнографії, географії, краєзнавства, правознавства, філософії, ведуть активну роботу в системі Малої академії наук. Зокрема, ними постійно здійснюються консультації для учителів-керівників учнівських науково-дослідницьких робіт із міст Полтави, Кременчука, Зінківського і Карлівського районів, вони ж очолюють відповідні секції при проведенні міського та обласного турів конкурсу МАН, безпосередньо є науковим керівниками і консультантами учнівських робіт.

Збірники матеріалів наукових студентських конференцій, виданих 2008-2014 рр.

